

Reforma Společné zemědělské politiky EU: Dohoda Evropského parlamentu a Evropské komise

V Praze dne 30. června 2021

- Více podpory pro ty, kteří uplatňují postupy šetrné ke klimatu a životnímu prostředí
- 10 % vnitrostátních přímých plateb na podporu malých a středních farem
- Opatření na míru, která mají pomoci zemědělcům vypořádat se s krizí
- Větší transparentnost při vynakládání finančních prostředků EU, vyšší sankce za opakovaná porušení předpisů ¹

Na zasedání Rady pro zemědělství a rybolov 28. 6. 2021 ministři zemědělství EU **potvrdili prozatímní dohodu** dosaženou s EP o reformě SZP.

Dohoda připravuje půdu pro **spravedlivější, ekologičtější a výkonnější SZP**, která usiluje o zajištění udržitelné budoucnosti evropských zemědělců. Nová politika podporuje opatření v oblasti životního prostředí a zahrnuje také opatření k zajištění cílenější podpory pro menší farmy a pomoci mladým zemědělcům v zahájení činnosti.

Portugalská ministryně zemědělství uvedla:

„Dnes jsme se dohodli na dosud nejambicióznější SZP. Pro zemědělce i pro Evropu je to dobrá dohoda, která posílí evropský zemědělsko-potravinářský systém a učiní jej udržitelnějším a spravedlivějším pro všechny. Dohoda představuje modernizovanou SZP, která podporuje přechod ke klimatickému a ekologičtějšímu zemědělství, posiluje dodržování sociálních a pracovních práv a zajišťuje, aby zemědělci zůstali konkurenceschopní.“

Nová sociální dimenze

SZP po roce 2020 klade větší důraz na **sociální rozměr** zemědělství. Podle nové dohody bude zemědělcům a dalším příjemcům, kteří dostávají přímé platby, uložena správná pokuta, pokud neposkytnou odpovídající pracovní podmínky stanovené v příslušných právních předpisech EU. Je to **poprvé, kdy právní předpisy EU v oblasti zemědělství začleňují sociální rozměr** a představují tak historický krok vpřed ve způsobu, jakým SZP zohledňuje podmínky pro pracovníky v zemědělství.

Environmentálně ambiciózní SZP

Nová SZP stanoví řadu opatření, zaměřených na motivaci zemědělců k přijetí **„zelenějších“ zemědělských postupů**. Tyto postupy zahrnují:

- zvýšené standardy podmíněnosti, které musí zemědělci splnit, aby získali podporu z evropských fondů, včetně **ochrany půd bohatých na uhlík**, ochranou mokřadů a rašelinišť a minimální podíl orné půdy, který bude vyčleněn krajinným prvkům na ochranu biologické rozmanitosti
- **ekoschémat** na podporu nebo motivaci zemědělců k dodržování zemědělských postupů, které prospívají klimatu a životnímu prostředí
- zvýšený podíl financování rozvoje venkova, který má být vynaložen na **zelené intervence**
- **sledování výdajů na klima a biologickou rozmanitost** v souladu s cíli evropské zelené dohody²

Z rozpočtu na rozvoj venkova by mělo jít nejméně 35% na opatření v oblasti životního prostředí a klimatu a nejméně 25 % rozpočtu přímých plateb na ekologické režimy, což by mělo být dobrovolné a zvýšit příjmy zemědělců.¹

Podpora pro menší farmy

Balíček reforem SZP rovněž zahrnuje opatření zaměřená na **přerozdělení finančních prostředků ve prospěch malých a středních farem**. Podle této dohody budou členské státy povinny přeměrovat 10% přímých plateb ve prospěch těchto farem (v zásadě prostřednictvím přerozdělovacích plateb, pokud nemohou prokázat, že mohou dosáhnout stejného účinku prostřednictvím jiných srovnatelných nástrojů).²

Za tímto účelem by členské státy mohly použít přerozdělovací doplňkovou platbu nebo se rozhodnout postupně snižovat roční přímé platby zemědělcům nad 60 000 EUR a omezit je na 100 000 EUR. Pokud bude takový režim zaveden, vlády členských států by mohly zemědělcům umožnit před snížením odečíst z celkové částky 50% mzdových nákladů souvisejících se zemědělstvím.

Státy EU by mohly použít alespoň 3% svých rozpočtů SZP na podporu mladých zemědělců. Podporu pro nové zemědělce lze poskytnout z financování rozvoje venkova.¹

Pomoc zemědělcům při řešení rizik a krizí

Trh bude transparentnější a lépe připraven na případné výkyvy. Vyňaty z pravidel hospodářské soutěže budou postupy zaměřené na vyšší standardy v oblasti životního prostředí, zdraví nebo dobrých životních podmínek zvířat. Stávající krizová rezerva, která pomáhá zemědělcům s nestabilitou cen nebo trhu, se změní z ad-hoc nástroje na nástroj trvalý s náležitým rozpočtem.¹

Větší transparentnost k ochraně fondů EU a vyšší sankce za opakovaná porušení předpisů

Europoslanci trvali na větší transparentnosti vůči konečným příjemcům dotací EU. Byl zajištěn přístup k nástroji EU pro získávání dat, aby nedocházelo k obcházení pravidel EU a byly ochráněny fondy EU.

Rovněž ti, kteří opakovaně neplní požadavky EU (např. v oblasti životního prostředí a dobrých životních podmínek zvířat) budou čelit zvýšeným sankcím, jež by měly pro farmáře činit 10 % jejich nároků oproti 5 %, které byly dosud.

Zaměření se na výkon

Reforma rovněž zahrnuje posun od zaměření na dodržování předpisů k SZP, založené **na výkonnosti**, která poskytne členským státům svobodu provádět zásahy na míru na základě strategického plánování a konkrétních společných cílů v souladu s jejich potřebami.¹

Další kroky

Nyní budou na interinstitucionální úrovni pokračovat práce na zbývajících technických detailech navrhované reformy, které poté budou formálně schváleny Evropským parlamentem i Evropskou radou. Nová SZP bude pokrývat období 2023–2027; do té doby bude nadále platit přechodné opatření dohodnuté v roce 2020.

Členské státy budou muset do 31. prosince 2021 předložit své **návrhy národních strategických plánů** ke schválení Komisi.²

Oddělení zahraničních vztahů

¹ Zdroj: Tisková zpráva Evropského parlamentu <https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20210617IPR06468/eu-farm-policy-reform-parliament-and-council-strike-a-deal>

² Zdroj: Tisková zpráva PT PRES <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2021/06/28/farming-ministers-confirm-cap-reform-deal/>